

Ганна Зварич,
доктор філософії (PhD),
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Сергій Дмитерко,
магістр кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ІННОВАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ДУХОВНОСТІ, ЦІННОСТЕЙ І ЛІДЕРСЬКОГО СЛУЖІННЯ

Одним із пріоритетних напрямів освітньої політики в Україні є інтеграція національної освіти в європейський освітній простір та орієнтація на європейські стандарти якості освіти. Сьогодні галузь освіти України перебуває в стані постійних змін, що зумовлено глобальними процесами і різними суспільними викликами. Цифровізація в освіті, динамічні суспільні трансформації, зміна соціальних норм, війна – усе це і багато інших чинників вимагає іншої ролі управління. Основним завданням керівника закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) у нинішню пору є ціннісно-гуманістичне спрямування, яке має вийти за межі адміністративних послуг. Лідерські практики, цінності, духовність через інтеграцію інновацій дозволить забезпечити ефективність, стійкість та внутрішню резильєнтність закладу. Процес прийняття управлінських рішень пов'язаний з вибором альтернативи, за яким обов'язково стоїть соціальна і моральна відповідальність керівника. Для впровадження інноваційних процесів в освітньому закладі, які охоплюватимуть технологічні рішення і сучасні моделі управління, потрібно змінити управлінську культуру. Усі учасники освітнього процесу мають бути готовими до відкритості, експериментів та постійного навчання.

У Законі України «Про освіту» визначено що «Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1].

Ефективності підсилення місії закладу освіти інновації слугують тоді, коли враховують ціннісну спрямованість усієї освітньої спільноти та відповідають формуванню і культивуванню загальних цінностей, оптимальних для стратегії розвитку закладу. «Сучасний освітній простір закладу ЗЗСО потребує чітких ціннісних орієнтирів, ефективного управління цінностями, формування якісних

міжособистісних комунікацій. В основі успішного управління лежать довіра, відповідальність, партнерство, солідарність і культура взаємоповаги» [3]. «Педагогіка партнерства – це система взаємин між усіма учасниками освітнього процесу (учителями, учнями та батьками), що ґрунтується на принципах взаємоповаги, довіри, співпраці та рівноправності» [2].

ЗЗСО може сформувати позитивний психологічний клімат, забезпечити цілісність педагогічної команди тоді, коли вибудує управлінські рішення на ціннісній основі. «Ця модель спрямована на створення демократичного освітнього середовища, де кожен учень сприймається як активний учасник, а не пасивний об'єкт навчання. Це ключовий компонент концепції Нової української школи» [4].

Серед пріоритетних напрямів роботи керівника у ціннісній стратегії управління має бути формування духовних цінностей особистості: формування високого рівня свідомості і відповідальності за майбутнє не лише тих, хто навчається, а й тих, хто навчає і забезпечує освітній процес. Керівник створює середовище, у якому кожен учасник освітнього процесу має можливість вільного розвитку й взаємодії, а духовність розглядається як внутрішня сила освітнього середовища, що сприяє подоланню стресів, формуванню моральної стійкості, стресостійкості й збереженню гідності кожної особи. Особливо важливо це сьогодні, в умовах правового режиму воєнного стану, різних суспільних потрясінь. Культивування і використання загальних цінностей у кадровій політиці сприяє інтеграції всіх категорій працівників на основі прихильності стратегії, правил і норм закладу освіти. «Сьогодні вимагає від закладу освіти та сучасного педагога креативності, багатогранності, неординарності у щоденній діяльності задля досягнення мети» [4].

«Духовний компонент виявляється у створенні атмосфери довіри, осмислення, взаємної підтримки, а також у розвитку внутрішньої свободи та етичної відповідальності всіх учасників освітнього процесу» [3].

Основною цінністю закладів освіти є люди, які у творчому процесі свого власного росту і розвитку забезпечують ефективність діяльності. Саме тому управлінська парадигма керівника переходить від командних і авторитарних стилів до лідерства служіння, яке передбачає турботу про інших, вміння надихати, відкритість, гуманність і готовність брати відповідальність.

Управління ЗЗСО – це інтеграційне управління, яке скероване на формування морально-етичних і соціальних ціннісних орієнтацій на засадах цінностей українського народу, що повинно стати основою формування корпоративної філософії діяльності кожного закладу освіти як суспільної організації. Інновації слугуватимуть не лише модернізації освітніх процесів, але й підсилять місію закладу освіти. Кожен випускник буде нести ці цінності у світ і поширювати їх у суспільстві, що і забезпечуватиме той соціальний ефект у контексті формування майбутньої нації, який буде проявлений на економічному рівні розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola?&tag=nova-ukrainska-shkola>

3. Зварич Г. Управління цінностями закладу загальної середньої освіти як засадничий чинник підвищення ефективності його діяльності. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль 13-14 травня 2022 р.). Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2022. С. 247–251.

4. Рябова З. В. Управління закладом освіти як проєктно-орієнтованою організацією. *Парадигмальна модель керівника сфери освіти у контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали Міжнародного форуму управлінської діяльності (м. Тернопіль, 18–19 травня 2019 р.). Тернопіль : Крок, 2019. С. 316–321. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/15556>